

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om avgift som för 1996 uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en ettårig lag skall stiftas så, att principen om totalt kostnadsansvar inom olycksfalls- och trafikförsäkringssystemen följs också 1996. Hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna samt lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt uppbärs för detta ändamål en

avgift om sammanlagt 307 milj. mk.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1996 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1996 och gälla till utgången av 1996.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Olycksfalls- och trafikförsäkringssystemens totala kostnadsansvar för de sjukvårdskostnader som hör till deras ansvarsområde realiserades första gången 1993 genom lagen om avgift som för 1993 uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna (1645/92). Genom lagen uppbärs en avgift om sammanlagt 330 milj. mk hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna. Av statsekonomiska orsaker styrdes avgiften till folkpensionsanstalten för att den garantiandel till folkpensionsfonden som enligt 59 § 2 mom. folkpensionslagen skall betalas av statens medel skulle minska. Tillämpningen av systemet har därefter förlängts med ett år i sänder, senast genom lagen om avgift som för 1995 uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalter (1310/94). Beloppet fördelar sig i år så, att olycksfallsförsäkringsanstalternas andel är 170 milj. mk, lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts andel 17 milj. mk och trafikförsäkringsanstalternas andel 143 milj. mk.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 28 december 1994 en arbetsgrupp (Ar-

betsgruppen för fördelning av kostnaderna gällande trafikskade- och olycksfallspatienter) som hade till uppgift att utgående från tidigare utredningar undersöka vilka åtgärder som skulle göra det möjligt att vid skador som omfattas av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen och trafikförsäkringen, genom tillämpning av kalkyleringsmetoden, realisera ett s.k. totalt kostnadsansvar beträffande de kostnader som förorsakas den offentliga hälsovården. Arbetsgruppen skulle beakta att åtgärderna inte fick leda till att patienterna inom hälso- och sjukvården behandlades olikvärdigt. Arbetsgruppen skulle också utreda utjämnningen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna samt de faktureringsgrunder och förfaringsätt som gör det möjligt att kontrollera grunderna för faktureringen. Arbetsgruppen skulle få arbetet klart senast den 31 maj 1995. Social- och hälsovårdsministeriet har förlängt tiden till den 31 december 1995.

Eftersom utredningsarbetet beträffande ett bestående sätt att genomföra totalt kostnadsansvar inom olycksfalls- och trafikförsäkringen ännu inte är slutfört, skall det nuvarande tillfälliga förfarings sättet tillämpas även 1996. Av statsekonomiska skäl skall

avgiften fortfarande styras till folkpensionanstalten för att minska statens garantiandel till folkpensionsfonden. Enligt den utredning som arbetsgruppen för fördelning av kostnaderna gällande trafikskade- och olycksfallspatients beräknas kostnaderna för vården av olycksfalls- och trafikskadepatienter år 1996 vara ca 307 milj. mk efter avdrag av kundavgifterna och kostnaderna för olycksfall som skett i statens tjänst. Av detta belopp är olycksfallsförsäkringsanstaltens andel ca 151 milj. mk, lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts andel ca 27 milj. mk och trafikförsäkringsanstaltens andel ca 129 milj. mk. På grundval av det anförda föreslås att en lag skall stiftas för 1996, varigenom en avgift av sammanlagt 307 milj. mk uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. Av avgiften utgör andelen för de försäkringsanstalter som bedriver olycksfallsförsäkring 151 milj. mk, för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt 27 milj. mk och för de anstalter som bedriver trafikförsäkring 129 milj. mk.

Vid ingången av 1995 anpassades trafikförsäkringssystemet genom lagen om ändring av trafikförsäkringslagen (1493/94) till rådets direktiv 92/49/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring samt om ändring av direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG, det s.k. tredje direktivet om annan försäkring än livförsäkring. Enligt den koncessionsprincip som ingår i direktivet kan även utländska EES-försäkringsbolag bedriva trafikförsäkring i Finland på grundval av koncession som beviljats i hemlandet. Detta betyder samtidigt också att fastställandet och förhandsregleringen av försäkringspremierna försvinner. Skyldigheten att betala den avgift som avses i den föreslagna lagen skulle gälla varje försäkringsbolag som bedriver trafikförsäkring i Finland 1996, även EES-försäkringsbolag.

Försäkringsanstalterna skall enligt förslaget betala avgiften i förskott kalendermånadsvis år 1996. Skyldigheten att betala förskott skall fastställas inom ramen för försäkringssystemen på grundval av den ömsesidiga fördelningen av försäkringspremieinkomsten mellan försäkringsanstalterna 1994. Förskotten skall senare jämnas ut så, att de motsvarar den slutliga premieinkomstfördelningen

1996. Beträffande lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt skulle förskottet motsvara anstaltens slutliga avgiftsandel. Om ett försäkringsbolag inte har haft någon premieinkomst 1994, skall avgiften uppbäras först när den slutliga premieinkomsten för 1996 är klar.

År 1996 och därefter kan avgiften inkluderas i olycksfallsförsäkringspremierna och i de totala kostnaderna för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring. En sådan bestämmelse skall enligt förslaget inte tas med för trafikförsäkringens vidkommande. Eftersom det inte längre är möjligt att på förhand faställa och reglera trafikförsäkringspremierna, är det det bolag som bedriver trafikförsäkring som självt skall bestämma i vilken mån det önskar inkludera kostnaden för avgiften i försäkringspremierna.

2. Propositionens verkningar

Det belopp om 307 milj. mk som uppbärs av olycksfalls- och trafikförsäkringssystemen 1996 styrs till folkpensionanstalten i syfte att minska statens utgifter.

Enligt 15 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (975/93) deltar staten och lantbruksföretagarna i finansieringen av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring så, att bägges direkta andel är 33,8 % av försäkringens totala kostnader. Dessutom deltar staten indirekt genom finansieringen av pensionerna enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, folkpensionslagen, sjukförsäkringslagen och familjepensionslagen i kostnaderna för grundskyddsandelen i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring. Grundskyddsandelen är 32,3 % av de totala kostnaderna. Den föreslagna avgiften skulle således genom finansieringen av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring även förorsaka staten tilläggskostnader.

År 1996 beräknas statens indirekta kostnadsandel genom grundskyddsandelen vara 8,8 % av de totala kostnaderna. Den föreslagna avgiften skulle således genom finansieringen av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring förorsaka staten en utgiftsökning om sammanlagt ca 11,5 milj. mk år 1996. Av beloppet skulle ca 9 milj. mk realiseras genom statens direkta andel och resten indirekt genom grundskyddsandelen.

Inom olycksfalls- och trafikförsäkringssystemet kan kostnadsökningen inkluderas i försäkringspremierna. Inverkan på

försäkringspremien är ca 5-7 %. Av avgiftsandelens för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring överförs ca en tredjedel, dvs. ca 9 milj. mk att täckas med de försäkrades försäkringspremier. Andelen motsvarar de försäkrades andel av finansieringen av de totala kostnaderna för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1996 och avses bli behandlad i samband med den.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Vid beredningen har Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund, trafikförsäkringscentralen och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt hörts.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1996 och gälla avgiften för 1996.

5. Lagstiftningsordning

Vid behandlingen av regeringens proposition med förslag till lag om avgift som för 1993 uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna (RP 248/1992 rd.) ansåg riksdagens grundlagsutskott i sitt utlåtande av den 12 november 1992 (GrU 22/1992) att avgiften på grund av sin statsförfattningsrättsliga karaktär skall anses vara en avgift av skattenatur och att lagförslaget kunde behandlas i den ordning som stadgas i 66 § riksdagsordningen. I den lag som nu föreslås är det fråga om stiftande av ett motsvarande system som skall gälla 1996. Eftersom det inte är fråga om ett förslag till stiftande, ändring, förklarande eller upphävande av en grundlag kan lagförslaget behandlas i den ordning som förutsatts i 66 § riksdagsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om avgift som för 1996 uppbärs hos olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

De försäkringsanstalter som har rätt att i Finland bevilja obligatoriska försäkringar enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/48) och trafikförsäkringslagen (279/59) samt den i 2 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/81) avsedda lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt skall så som stadgas nedan för att minska statens andel enligt 59 § 2 mom. folkpensionslagen 1996 till folkpensionsanstalten betala en avgift som uppgår till inalles 307 miljoner mark. Detta belopp fördelar sig så att de försäkringsanstalter som beviljar olycksfallsförsäkringar står för en andel av 151 miljoner mark och de försäkringsanstalter som beviljar trafikförsäkringar för en andel av 129 miljoner mark. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt står för en andel av 27 miljoner mark.

2 §

Den i 1 § stadgade avgiftsandelens för olycksfallsförsäkringsanstalterna fördelar sig mellan dessa anstalter på basis av de i lagen om olycksfallsförsäkring avsedda försäkringarna, med undantag av försäkringar som avses i 57 §, varvid andelen står i proportion till de försäkringspremieinkomster som fastställts genom bokslutet för 1996. Avgiften för trafikförsäkringsanstalterna fördelar sig mellan dessa anstalter i proportion till de premieinkomster av trafikförsäkringen som fastställts genom bokslutet för 1996. Den i 1 § stadgade avgiftsandelens för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är slutlig.

3 §

Utan hinder av 35 § 1 mom. lagen om olycksfallsförsäkring och 13 § lagen om

olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare kan utgiftsökningen, som denna lag åsamkar försäkringsanstalterna, 1996 och senare inkluderas i försäkringspremiegrunderna för den obligatoriska olycksfallsförsäkringen samt hänförs till totalkostnaderna för olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare.

På den premieinkomstökning som följer av denna lag uppbärs dock inte försäkringspremieskatt enligt lagen om skatt på vissa försäkringspremier (664/66), premie för främjande av trafiksäkerheten enligt trafikförsäkringslagen, premie för främjande av arbetarskydd enligt 35 § 2 mom. lagen om olycksfallsförsäkring, ej heller premier enligt 58 § och 60 § 6 mom. i den sist nämnda lagen, och inte kostnader som avses i 2 § lagen om bindande av vissa skadestånd för olycksfall vid lönenivån (957/71) eller premier enligt 12 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/91). Ej heller beaktas den avgift som avses i denna lag vid fastställande av de utgifter för skydd i arbetet som anges i 14 § lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare.

4 §

Olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna är skyldiga att kalendermånadsvis betala förskott på den avgift som avses i 1 §. Förskottet utgör varje kalendermånad 1/12 av de belopp som försäkringsanstalterna skall betala enligt 1 §. Förskottet fördelar sig mellan olycksfallsförsäkringsanstalterna och mellan trafikförsäkringsanstalterna i proportion till de försäkringspremieinkomster som genom bokslutet för 1994 har fastställts för den obligatoriska olycksfallsförsäkringen och för trafikförsäkringen.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt skall kalendermånadsvis i förskott betala 1/12 av det belopp som fastställts i 1 §.

Försäkringsanstalterna skall senast den 15 dagen i varje kalendermånad betala förskott på premieinkomsten för olycksfallsförsäkringen till Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund r.f. och på premieinkomsten för trafikförsäkringen till trafikförsäkringscentralen. Social- och hälsovårdsministeriet förmedlar avgifterna till folkpensionsanstalten. Social- och hälsovårdsministeriet har rätt att då det förmedlar det i 1 § stadgade beloppet till folkpensionsanstalten debitera Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund r.f.s och trafikförsäkringscentralens konton med ett belopp som motsvarar de betalda förskotten.

5 §

De avgiftsandelar som de i 4 § 1 mom. avsedda olycksfalls- och trafikförsäkringsanstalterna har betalt i förskott justeras att motsvara den i 2 § stadgade fördelningen av avgiftsandelarna efter det att 1996 års försäkringspremieinkomster av olycksfalls- och trafikförsäkringen har fastställts genom bokslut.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer för varje försäkringsanstalt förskottet samt den slutliga avgiftsandelen. Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund r.f. och trafikförsäkringscentralen sköter uppbörden av de slutliga avgiftsandelarna enligt 1 mom. samt redovisningen av dessa till försäkringsanstalterna.

6 §

Närmare föreskrifter om verkställigheten av denna lag meddelas vid behov av social- och hälsovårdsministeriet.

7 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996. Lagen gäller avgiften för 1996.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 15 september 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*